

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Lublinie

LLU.410.006.03.2017
P/17/080

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Lublinie
ul. Okopowa 7, 20-022 Lublin
T +48 81 461 31 20, F +48 81 461 31 11
llu@nik.gov.pl
Adres korespondencyjny: Skr. poczt. P-112, 20-001 Lublin 1

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	P/17/080 – Dofinansowanie wynagrodzeń pracowników niepełnosprawnych z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych
Okres objęty kontrolą	Lata 2014-2016
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Lublinie
Kontroler	Katarzyna Durakiewicz, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LLU/83/2017 z 12 maja 2017 r. (dowód: akta kontroli str. 1)
Jednostka kontrolowana	„Intrograf-Lublin” Spółka Akcyjna, ul. Vetterów 22, 20-277 Lublin (dalej „Spółka”, „pracodawca” lub „Intrograf-Lublin”)
Kierownik jednostki kontrolowanej	Piotr Taracha – Prezes Zarządu (dowód: akta kontroli str. 6-7)

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena ogólna

Spółka¹ spełniała warunki do otrzymania w latach 2014-2016 dofinansowania do wynagrodzeń pracowników niepełnosprawnych ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (dalej „PFRON”).

Wnioski o wypłatę miesięcznego dofinansowania² były przekazywane terminowo do PFRON, a informacje o wynagrodzeniach, zatrudnieniu i stopniach niepełnosprawności pracowników niepełnosprawnych³ były zgodne z dokumentacją tych osób w zakresie danych osobowych, warunków pracy i płacy (wymiarów zatrudnienia, wynagrodzeń, kosztów płacy) oraz stopnia niepełnosprawności⁴. Wynagrodzenia pracowników niepełnosprawnych przekazywano na rachunki bankowe terminowo i w kwotach wynikających z listy płac. Zaliczki na podatek dochodowy i naliczone składki od wynagrodzeń były odprowadzane terminowo i obejmowały należności od pracowników niepełnosprawnych.

Nieprawidłowości dotyczyły przypadków wykazania przez Spółkę dofinansowania do wynagrodzenia:

- osoby nieposiadającej orzeczonego szczególnego schorzenia, a w informacjach INF-D-P wykazywanej jako pracownik, na którego przysługuje zwiększona kwota dofinansowania, co skutkowało otrzymaniem nienależnych środków finansowych w wysokości 11,4 tys. zł,
- osoby niepełnosprawnej zaliczonej do lekkiego stopnia niepełnosprawności, która miała ustalone prawo do emerytury (wysokość nienależnego dofinansowania wyniosła 1,2 tys. zł).

¹ Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna. Jeżeli sformułowanie oceny ogólnej według proponowanej skali byłoby nadmiernie utrudnione, albo taka ocena nie dawałaby prawdziwego obrazu funkcjonowania kontrolowanej jednostki w zakresie objętym kontrolą, stosuje się ocenę opisową, bądź uzupełnia ocenę ogólną o dodatkowe objaśnienie.

² Wnioski Wn-D o wypłatę miesięcznego dofinansowania do wynagrodzeń pracowników niepełnosprawnych za maj 2014 r., czerwiec 2015 r. i wrzesień 2016 r.

³ Informacje INF-D-P o wynagrodzeniach, zatrudnieniu i stopniach niepełnosprawności pracowników niepełnosprawnych, objętych szczegółowym badaniem (45 osób) za ww. okresy.

⁴ Znaczący, umiarkowany, lekki.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

Spełnianie warunków do otrzymania dofinansowania do wynagrodzeń pracowników niepełnosprawnych z PFRON oraz przestrzeganie przepisów w zakresie uprawnień pracowników niepełnosprawnych

Opis stanu faktycznego

1. Pracodawca korzystający z dofinansowania do wynagrodzeń pracowników niepełnosprawnych funkcjonował w formie spółki akcyjnej, której akcjonariuszem była inna osoba prawna („ARL” sp. z o.o.). Przeważającą działalnością przedsiębiorcy była produkcja papieru falistego i tektury falistej oraz opakowań z papieru i tektury.

Kierownik Działu Personalnego została upoważniona przez Zarząd Spółki do działania w imieniu pracodawcy wobec PFRON w zakresie ubiegania się o dofinansowanie do wynagrodzeń pracowników niepełnosprawnych, w szczególności do sporządzania, przysyłania niezbędnych informacji i wniosków oraz uzyskiwania informacji w związku z dokumentacją składaną do PFRON.

(dowód: akta kontroli str. 4-11, 13)

2. W latach 2014-2016 przeciętne zatrudnienie osób niepełnosprawnych w Spółce w każdym roku objętym kontrolą wyniosło 35 etatów, co stanowiło 15-17% etatów wszystkich zatrudnionych pracowników. Wszyscy pracownicy wykonywali swoje obowiązki w zakładzie pracy.

Zatrudnienie pracowników niepełnosprawnych w „Intrograf-Lublin” w podziale na posiadane przez nich orzeczenia o stopniach niepełnosprawności wyniosło:

- ze znacznym stopniem niepełnosprawności – 4-5 etatów,
- z umiarkowanym stopniem – 24-26 etatów,
- z lekkim – 5-6 etatów.

Umowy na czas nieokreślony w 2014 r. posiadało 11 pracowników niepełnosprawnych, w 2015 r. – 12 i w 2016 r. – 15. W okresie objętym kontrolą „Intrograf-Lublin” nie posiadał statusu zakładu pracy chronionej. Stan i struktura zatrudnienia pozwalały pracodawcy ubiegać się o dofinansowanie do wynagrodzeń pracowników niepełnosprawnych, ponieważ nie miało zastosowanie wyłączenie wynikające z art. 26a ust. 1a ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych⁵.

Spółka otrzymała dofinansowanie do wynagrodzeń, wypłaconych za lata 2014-2016, w łącznej wysokości 1.400,4 tys. zł⁶.

(dowód: akta kontroli str. 14-19)

W okresie objętym kontrolą pracodawca otrzymał dofinansowanie ogółem do wynagrodzeń 53 pracowników niepełnosprawnych zatrudnionych w różnych okresach, w tym niepełnosprawnych w stopniu lekkim – 14, umiarkowanym – 28, umiarkowanym ze szczególnym schorzeniem – 4, znacznym – 5, znacznym ze szczególnym schorzeniem – 2. Spośród tych osób 34 było pracownikami Spółki w trakcie kontroli NIK⁷.

(dowód: akta kontroli str. 56-57)

3. Badaniem objęto wnioski Wn-D o wypłatę miesięcznego dofinansowania do wynagrodzeń pracowników niepełnosprawnych za maj 2014 r., lipiec 2015 r.

⁵ Dz. U. z 2016 r. poz. 2046, ze zm., dalej „ustawa o rehabilitacji”.

⁶ Za 2014 r. – 457 tys. zł, za 2015 r. – 459,8 tys. zł, za 2016 r. – 483,6 tys. zł

⁷ Według stanu na dzień 22 maja 2017 r.

i wrzesień 2016 r. oraz informacje INF-D-P o wynagrodzeniach, zatrudnieniu i stopniach niepełnosprawności 45 pracowników Spółki.

(dowód: akta kontroli str. 20-24, 147-148)

W dokumentach przekazywanych do PFRON przedstawiano prawidłowe dane ewidencyjne pracodawcy. We wnioskach Wn-D ujmowano faktyczną liczbę zatrudnionych osób niepełnosprawnych (34-36 osób w przeliczeniu na pełny wymiar czasu pracy). Wynagrodzenia niepełnosprawnych pracowników nie były dofinansowane ze środków publicznych.

(dowód: akta kontroli str. 4-12, 16, 20-24)

Kontrola dokumentów⁸, stanowiących podstawę sporządzenia informacji INF-D-P 45 niepełnosprawnych pracowników objętych badaniem, wykazała, że:

- 1) wykazano dane osobowe pracowników niepełnosprawnych (imię i nazwisko, numer PESEL), które były zgodne z danymi zgromadzonymi przez pracodawcę,
- 2) prawidłowo podano dane o wymiarze zatrudnienia,
- 3) prawidłowo obliczono i podano kwoty kosztów płacy,
- 4) wynagrodzenia przekazywano na rachunki bankowe pracowników niepełnosprawnych w terminie do dziesiątego dnia miesiąca następującego po przepracowanym miesiącu,
- 5) składki badanej próby osób niepełnosprawnych na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie zdrowotne, Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych zostały odprowadzone w wymaganych terminach i wysokościach wynikających z deklaracji rozliczeniowych⁹,
- 6) zaliczki na podatek dochodowy od osób fizycznych z tytułu wynagrodzeń osób niepełnosprawnych zostały przekazane na rachunek urzędu skarbowego terminowo,
- 7) podano dane osoby niepełnosprawnej w zakresie stopnia niepełnosprawności zgodnie z posiadanymi orzeczeniami,
- 8) w przypadku pięciu pracowników niepełnosprawnych prawidłowo wykazano posiadane przez nich szczególne schorzenie, uprawniające do otrzymania zwiększonej kwoty dofinansowania,
- 9) w przypadku jednej osoby niepełnosprawnej zaliczonej do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności występowało o zwiększoną kwotę dofinansowania ze względu na szczególne schorzenie, które nie wynikało z orzeczenia o stopniu niepełnosprawności.

(dowód: akta kontroli str. 25, 27, 51-52, 91-118, 149-150)

Faktyczne zatrudnienie, dane osobowe oraz otrzymanie wynagrodzenia w miesiącach objętych kontrolą zostało potwierdzone przez 28 pracowników, którzy złożyli w trakcie kontroli NIK pisemne oświadczenia.

(dowód: akta kontroli str. 119-146)

Wynagrodzenia pracownikom niepełnosprawnym¹⁰ przekazywano na wskazane przez nich rachunki bankowe.

(dowód: akta kontroli str. 151)

Pracownicy niepełnosprawni posiadali umowy zawarte na okres próbny (np. na trzy miesiące), czas określony (np. dwa-trzy lata), czas nieokreślony. W trakcie kontroli

⁸ Obejmujących: umowy o pracę, listy płac zawierające informacje o kosztach, potwierdzenia wypłaty wynagrodzeń (przelewy bankowe), orzeczenia o stopniu niepełnosprawności, deklaracje przekazywane do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, dokumenty potwierdzające przelewy składek na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie zdrowotne, Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych, deklaracje roczne o pobranych zaliczkach na podatek dochodowy, potwierdzania wpłaty na rachunek bankowy urzędu skarbowego.

⁹ Na potrzeby kontroli NIK otrzymano potwierdzenie z Oddziału Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w Lublinie.

¹⁰ Badaniem objęto numery rachunków bankowych 34 pracowników będących pracownikami Spółki w trakcie kontroli NIK.

14 pracowników (31% spośród 45 objętych badaniem) posiadało umowy zawarte na czas nieokreślony.

(dowód: akta kontroli str. 149-150)

4. Z informacji uzyskanej, w trybie art. 29 ust. 1 pkt 2 lit. f ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli¹¹, od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Lublinie wynikało, że osobie niepełnosprawnej w stopniu lekkim, która była pracownikiem Spółki do 15 września 2015 r., zostało przyznane prawo do emerytury od 27 czerwca 2015 r. Według ww. informacji, pracownik ten 1 czerwca 2015 r. złożył wniosek o emeryturę z tytułu świadczenia pracy w szczególnych warunkach, który został załatwiony decyzją odmowną. Po złożeniu dodatkowego dokumentu decyzją z 4 września 2015 r. pracownikowi zostało przyznane prawo do emerytury od 27 czerwca 2015 r., a jej wypłata została podjęta od 1 września 2015 r.

Pracodawca otrzymał dofinansowanie do wynagrodzenia pracownika posiadającego ustalone prawo do emerytury w wysokości 1,2 tys. zł.

(dowód: akta kontroli str. 55, 67-87)

Pozostałe organy emerytalne, do których wystąpiono z zapytaniem (Zakład Emerytalno-Rentowy Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji oraz Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego Oddział Regionalny w Lublinie) poinformowały, że według prowadzonych przez nie ewidencji niepełnosprawni pracownicy Spółki z orzeczoną lekką i umiarkowaną stopniem niepełnosprawności nie posiadali ustalonego prawa do emerytury.

(dowód: akta kontroli str. 60, 65)

5. Na podstawie informacji otrzymanych z Miejskich Zespołów ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Lublinie i Białymstoku, Powiatowych Zespołów ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Lublinie, Kraśniku, Lubartowie, Koninie, Szczecinie, Wojewódzkiego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Lublinie oraz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Lublinie ustalono, że pracodawca dysponował aktualnymi dokumentami potwierdzającymi orzeczoną niepełnosprawność 45 pracowników.

Pracodawca wliczył 43 pracowników objętych kontrolą¹² do stanu zatrudnienia osób niepełnosprawnych na podstawie przedstawionych przez nich 51 orzeczeń potwierdzających niepełnosprawność, z których 41 (tj. 80,4 %) stanowiły orzeczenia wydane od 2007 r. przez zespoły do spraw orzekania o niepełnosprawności.

(dowód: akta kontroli str. 29-55)

6. W Spółce, przed okresem objętym kontrolą, jedno stanowisko pracy (kontroler jakości wyrobów) zostało oprzyrządowane i dostosowane odpowiednio do potrzeb wynikających z rodzaju i stopnia niepełnosprawności, tj. było wyposażone w monitor, specjalistyczną klawiaturę i powiększalnik.

Pozostali pracownicy niepełnosprawni byli zatrudnieni na miejscu w zakładzie pracy na stanowiskach: pomoc ogólnowydziałowa, maszynista offsetowy, krajacz, maszynista maszyn sztancujących, referent ds. jakości, kierownik działu kontroli jakości, pakowacz. Według kierownika Działu Personalnego, pracownicy niepełnosprawni nie wymagali przystosowania stanowisk pracy i byli zatrudnieni za zgodą lekarza medycyny pracy.

W badanej dokumentacji 15 pracowników niepełnosprawnych w stopniu znacznym i umiarkowanym znajdowały się aktualne zaświadczenia lekarskie dopuszczające ich do pracy na wskazanych stanowiskach. Lekarze medycyny pracy nie wskazywali

¹¹ Dz. U. z 2017 r. poz. 524, dalej „ustawa o NIK”.

¹² Dwóch pracowników posiadało orzeczenia wydane przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych.

wymagań w zakresie dostosowania stanowisk do potrzeb wynikających z rodzaju i stopnia niepełnosprawności.

(dowód: akta kontroli str. 18-19, 58)

7. W latach 2014-2016 nie przeprowadzono w Spółce kontroli, dotyczących dofinansowania wynagrodzeń osób niepełnosprawnych z PFRON oraz postępowań sprawdzających na podstawie art. 26a ust. 9b ustawy o rehabilitacji.

(dowód: akta kontroli str. 16, 18-19)

Według informacji przekazanej przez kierownika Działu Personalnego:

- zmiany stawek dofinansowania nie wpłynęły znacząco na sytuację Spółki, głównie z powodu zatrudnienia pracowników z umiarkowanym stopniem niepełnosprawności,
- System Obsługi Dofinansowań i Refundacji powinien zostać zmieniony w zakresie: możliwości sporządzania wydruków INF-D-P w porządku alfabetycznym, uniemożliwienia wysyłki INF-D-P w przypadku nadania dwóch takich samych numerów informacji w poz. 20 (dotychczas istnieje taka możliwość, a informacja oraz wniosek jest odrzucany po kilku dniach celem sporządzenia korekty).

(dowód: akta kontroli str. 18-19)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W okresie od stycznia 2014 r. do lipca 2015 r. pracodawca składał wnioski o wypłatę miesięcznego dofinansowania do wynagrodzeń pracowników niepełnosprawnych, które zawierały zawyżoną ogółem o 11,4 tys. zł należną kwotę dofinansowania. W przypadku jednej osoby niepełnosprawnej zaliczonej do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności występowało o zwiększoną kwotę dofinansowania ze względu na szczególne schorzenie. Posiadane przez pracodawcę orzeczenie o stopniu niepełnosprawności nie uprawniało do otrzymania zwiększonego miesięcznego dofinansowania, przewidzianego w art. 26a ust. 1b ustawy o rehabilitacji.

Kierownik Działu Personalnego wyjaśniła, że wynikało to z przeoczenia.

(dowód: akta kontroli str. 89, 94-118)

2. Spółka wykazała dofinansowanie w wysokości 1,2 tys. zł do wynagrodzenia osoby niepełnosprawnej zaliczonej do lekkiego stopnia niepełnosprawności, która miała ustalone prawo do emerytury, co było niezgodne z art. 26a ust. 1a¹ pkt 1 ustawy o rehabilitacji.

Kierownik Działu Personalnego wyjaśniła, że pracodawca nie posiadał wiedzy na temat zatrudnienia pracownika w szczególnych warunkach uprawniających do wcześniejszej emerytury. Z sześciu świadectw pracy złożonych od poprzednich pracodawców wynikało, że pracownik nie wykonywał pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Pracownik złożył wniosek o rozwiązanie umowy za porozumieniem stron, nie poinformował o przyczynach rozwiązania stosunku pracy i nie została mu naliczona odprawa emerytalna. W sprawie pozyskania wiedzy o uprawnieniach emerytalnych pracowników, kierownik Działu wskazała, że przepisy ustawy o emeryturach i rentach nie ustalają terminu, w którym pracownik jest zobowiązany poinformować pracodawcę o zakończeniu pracy i przejściu na emeryturę.

(dowód: akta kontroli str. 55, 68-87, 89)

Według art. 26a ust. 1a¹ pkt 1 ustawy o rehabilitacji, miesięczne dofinansowanie nie przysługuje na pracowników zaliczonych do umiarkowanego lub lekkiego stopnia niepełnosprawności, którzy mają ustalone prawo do emerytury.

IV. Wnioski

Wnioski pokontrolne

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, wnosi o:

1. Skorygowanie rozliczenia dofinansowania wynagrodzenia pracownika niepełnosprawnego, który nie posiadał szczególnego schorzenia uprawniającego do zwiększonego dofinansowania.
2. Dokonanie korekty dofinansowania do wynagrodzenia pracownika niepełnosprawnego za okres, w którym posiadał ustalone prawo do emerytury.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Lublinie.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Lublin, dnia 26 lipca 2017 r.

Kontroler
Katarzyna Durakiewicz
główny specjalista kontroli państwowej

Dyrektor
Delegatury Najwyższej Izby Kontroli
w Lublinie
Edward Lis

.....
podpis

.....
podpis